

1. SAMMENDRAG

Den vestlige hestmakrellbestanden er en fellesbestand mellom Norge, EU og Storbritannia. Bestanden er ikke felles forvaltet eller fordelt mellom partene. Tradisjonelt har Norges kvote blitt fastsatt på grunnlag av ca. 43 % av rådet fra ICES. For både 2023 og 2024 fremla ICES et nullråd, mens det for 2025 igjen ble beregnet at det var rom for en positiv kvote.

Frem til 2021 byttet Norge til seg hestmakrellkvote fra EU, som ble fisket i britisk sone. Etter brexit har ikke Norge byttet til seg hestmakrellkvoter i forhandlinger med Storbritannia.

Det norske fisket etter hestmakrell har tradisjonelt foregått med trål i norsk sone i Nordsjøen, i hovedsak fra september måned. Etter å ha ligget på om lag 9 000 tonn årlig er fangstene fra den havgående flåten fra og med 2021 redusert til et lavt nivå (i størrelsesorden 3 000 tonn). Fangstene utenfor 12-milen er redusert ytterligere i 2024 og 2025. Det var en økning i fangstene i kystnære strøk fra om lag 1 800 tonn i 2017 til i overkant av 3 000 tonn i årene 2019 og 2020. Også i 2021 utgjorde fangstene i kystnære strøk om lag 3 000 tonn, mens fangstene var omtrent 1 000 tonn lavere i 2022 og 2023. Også her er fangstene de siste to årene ytterligere redusert.

Årets fiske er enda ikke avsluttet, og det forventes noe økning i fangstene i kystnære strøk fra og med november måned. Frem til den tid fiskes hestmakrell som bifangst langs «kanten» i Nordsjøen. Fangsttakten så langt i år ligger ved starten av oktober på et meget lavt nivå, både kystnært og utenfor 12-milen.

Etter to år med nullråd framsatte ICES igjen et positivt kvoteråd for fisket etter hestmakrell i 2025. Dette er også tilfellet i 2026. ICES anbefaler at fangstene i 2026 ikke bør overstige 74 214 tonn, som omtrent tilsvarer fjorårets råd. Det ble gjennomført en metoderevisjon for bestanden i 2024, som blant annet innebærer økt dekning av bestandens utbredelse og revidering av biologisk informasjon.

Som følge av at ICES igjen har fremsatt et kvoteråd for hestmakrell foreslår Fiskeridirektøren at det åpnes opp for fritt fiske innenfor totalkvoten i 2026. Dette tilsvarer en videreføring av reguleringsopplegget fra 2025.

2. REGULERING AV FISKET ETTER HESTMAKRELL I 2023-2024

Fiskeri- og kystdepartementet fastsatte i 2009 for første gang en forskrift om regulering av fiske etter hestmakrell. Frem til 2009 var hestmakrell regulert med tekniske reguleringer og områdekvoter i andre lands soner.

Reguleringen av fisket etter hestmakrell har historisk sett vært å fastsette en totalkvote som skal begrense det totale norske fisket. ICES framsatte et null-råd for fiske etter hestmakrell i

2023, som medførte at det for første gang ble behov for å gjøre nasjonale fordelinger av kvoten. Norge fastsatte en totalkvote på 5 000 tonn i 2023, fordelt på kyst- og den havgående flåten. Av dette kunne fartøy som fisker kystnært fiske inntil 3 000 tonn hestmakrell, mens de resterende 2 000 tonn av totalkvoten ble avsatt til bifangst av den havgående flåten i andre fiskerier. Bifangstbegrensningen ble i utgangspunktet ikke spesifisert (tilsvarende en begrensning på 49%), men ble fastsatt til 5 % den 6. oktober 2023 som følge av sterk fisketakt.

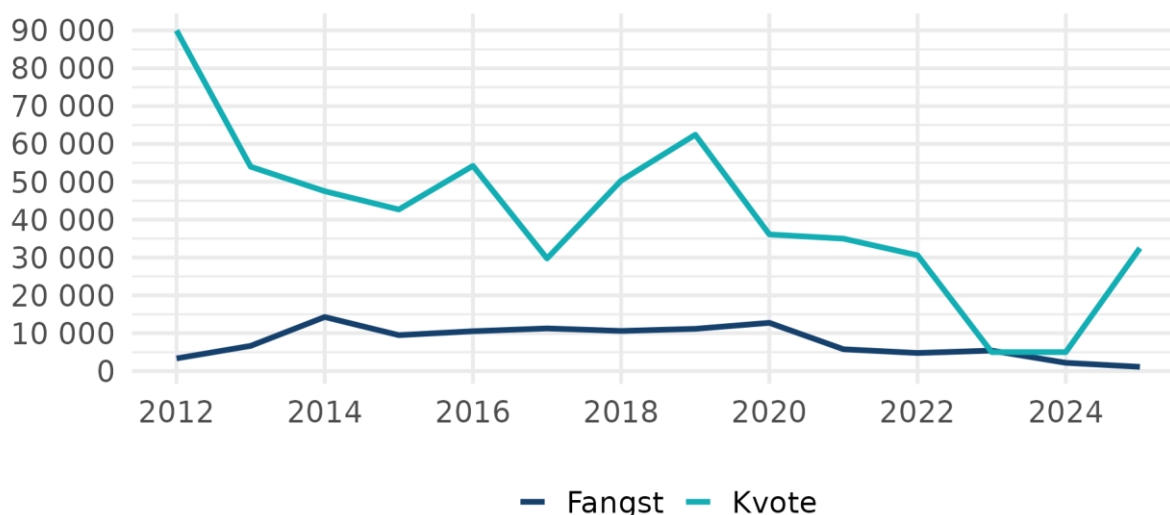
Kvoten for 2023 ble overfisket med om lag 400 tonn. Dette skyldtes undervurdering av omfang av bifangst tatt i den havgående flåten.

Også i 2024 ble det fastsatt en totalkvote på hestmakrell for norske fartøy på 5 000 tonn, hvorav 2 000 tonn igjen ble avsatt til bifangst av den havgående flåten i andre fiskerier. Med hensikt om å unngå en innsnevring av bifangstgraden i løpet av sesongen, ble det fra årets start fastsatt en bifangstbegrensning på 30%. Det ble ikke nødvendig å gjøre endringer i reguleringen gjennom året.

3. DET NORSKE FISKET ETTER HESTMAKRELL I 2025

Det kystnære hestmakrellfisket foregår som regel fra januar til april, for så å tilta igjen i november måned. I år, som i fjor, har dette fisket vært svært begrenset sammenlignet med tidligere år. Bifangst av hestmakrell utenfor 12-milen har som i tidligere år tiltatt noe fra slutten av august måned, men med en svakere takt enn tidligere. Per 3. oktober 2025 har norske fartøy totalt fisket 1 079 tonn hestmakrell. Fisket har foregått i Norges økonomiske sone og i territorialfarvannet, og omtrent halvparten er fisket med net innenfor 12-milen av fartøy under 15 meter. Figur 1 viser norsk kvote og fangst av hestmakrell i Norges sone i perioden 2012-2025.

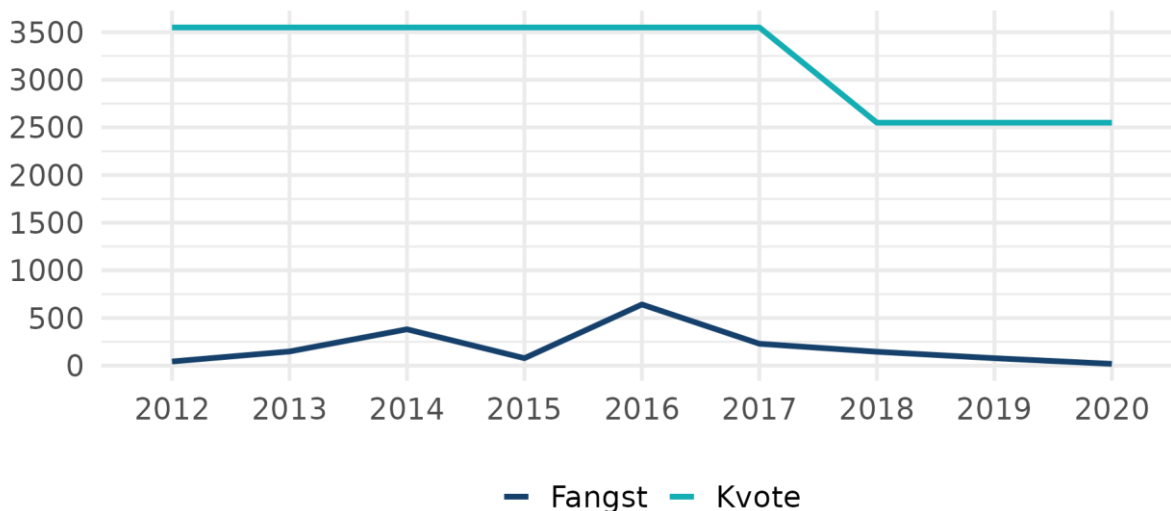
Figur 1: Kvote og fangst av hestmakrell i norske farvann i perioden 2012-2025

Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2025-10-05

Fra og med 2021 har norske fartøy ikke hatt adgang til å fiske hestmakrell i andre lands soner. Dette er også situasjonen i 2025. I perioden 2018-2020 hadde norske fartøy en årlig kvote på 2 550 tonn hestmakrell i EU-sonen i ICES statistikkområde 4. Figur 2 viser kvote og fangst av hestmakrell i EU-sonen i perioden 2012-2020.

Figur 2: Norsk kvote og fangst av hestmakrell i EU-sonen i perioden 2012-2020

Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2023-10-04

4. BESTANDSSITUASJONEN FOR HESTMAKRELL

Den vestlige hestmakrellbestanden er en fellesbestand mellom Norge, EU og Storbritannia, men det er ingen felles forvaltning av bestanden. ICES gir i 2025 igjen et råd basert på en MSY-tilnærming. ICES anbefaler at fangstene av hestmakrell i 2026 ikke bør overstige 74 214 tonn, noe som er en reduksjon på i underkant av 2% sammenlignet med fjorårets råd. Til sammenligning framsatte ICES et nullråd for både 2023 og 2024, mens rådet i 2022 var på 71 138 tonn. Anbefalt fangst er dermed tilbake på nivået før nullrådene.

ICES gjennomførte en metoderevisjon for bestanden i 2024. Den oppdaterte bestandsberegningsmodellen inkluderer revidert biologisk informasjon (modning og naturlig dødelighet) og ytterligere indekser med en mer komplett dekning av bestandens utbredelse. Konsistensen mellom år i bestandsberegningene er også forbedret sammenlignet med tidligere modell. Referansepunktene har blitt oppdatert, og Blim og Bpa redusert, hovedsakelig på grunn av forbedret konsistens i bestandsberegningene¹. Historisk rekruttering ble oppskalert, i hovedsak som følge av høyere estimat for naturlig dødelighet².

Figur 3 viser oversikt over ICES-rådene for perioden 2012-2026. Figur 4 gir en oversikt over utviklingen i landinger (øverst til venstre), fiskedødelighet (øverst til høyre), gytebestand (i midten) og rekruttering (nederst).

¹ Se HIs nettsider for ytterlige informasjon om kvoterådet:

<https://www.hi.no/hi/radgivning/kvoterad/2025/vestlig-hestmakrell>

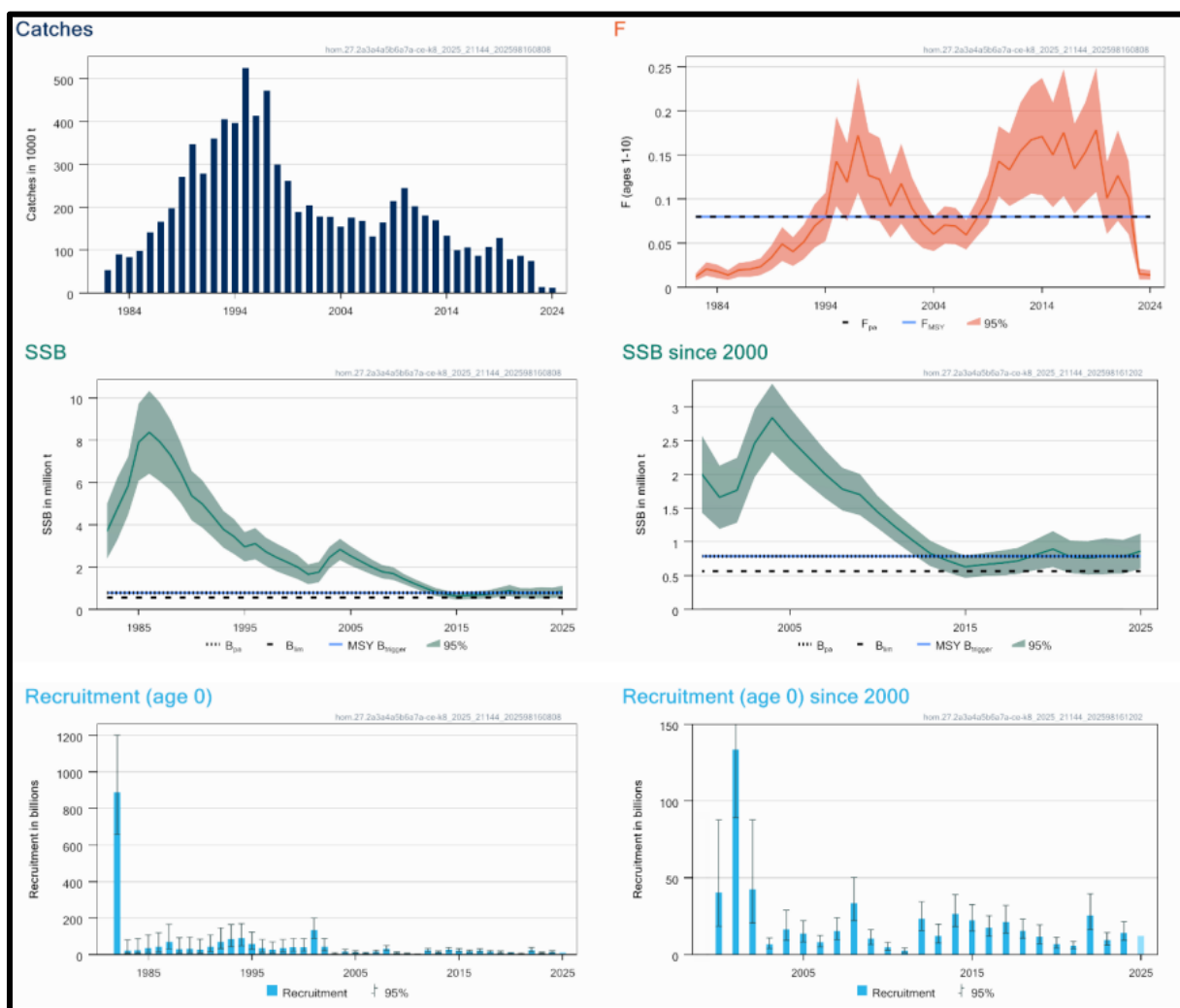
² Se ICES' kvoteråd for 2026, s. 2: «Quality of the assessment» for ytterlige informasjon:

<https://doi.org/10.17895/ices.advice.27202650.v1>

Figur 3: ICES-råd for perioden 2012-2026

Figur 4: Oversikt over landinger, fiskedødelighet, gytebestand og rekruttering

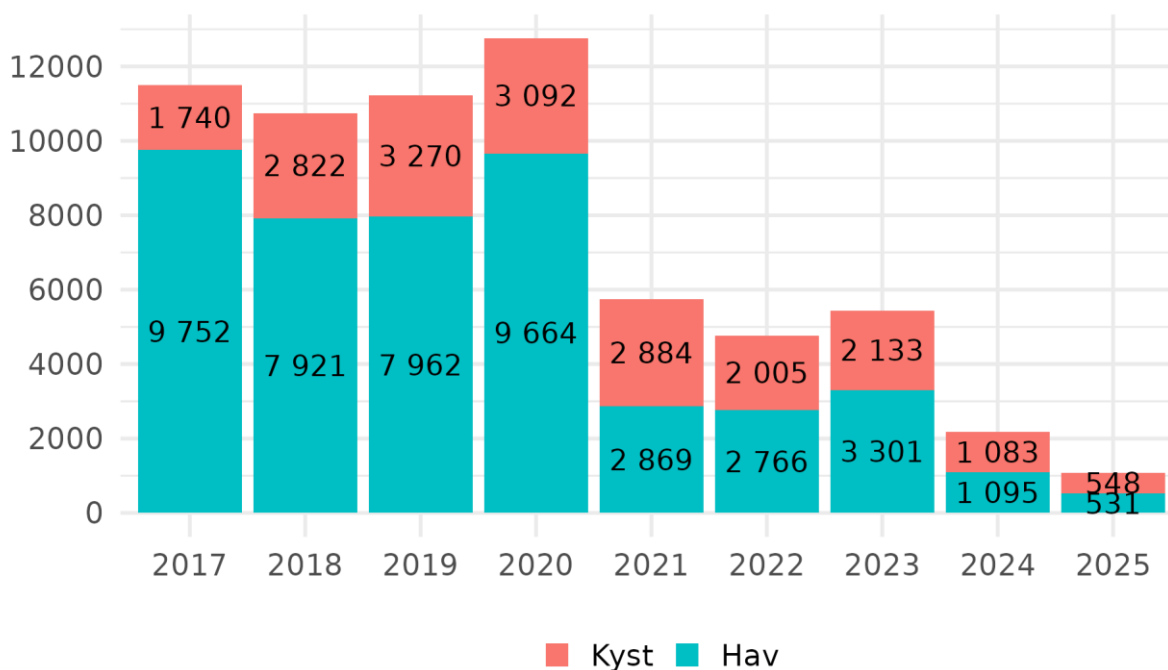
Kilde: Figur 1 i ICES rådet for hestmakrell statistikkområdene 8, 2.a, 3.a, 4.a, 5.b, 6.a, 7.a-c og 7.e-k (Nordøstatlanteren) datert 30. september 2025

5. NÆRMERE OM FISKET INNENFOR OG UTENFOR 12-MILEN

I det videre fremgår en beskrivelse av hestmakrellfisket av norske fartøy basert på Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister. Det skilles mellom hvorvidt fangsten er tatt innenfor (kyst) eller utenfor (hav) tolvmilsgrensen i perioden 2017 til 2025.

Hovedvekten av hestmakrellfisket av norske fartøy i perioden 2017-2020 er tatt utenfor tolvmilsgrensen med trålrredskap (74%). Samlet sett har det i perioden 2017-2020 blitt fisket mellom 10 000 og 13 000 tonn årlig. I 2021 ble det fisket vesentlig mindre sammenlignet med tidligere år, med en samlet fangst på om lag 5 700 tonn. Denne trenden har i stor grad fortsatt i senere år, og så ut til å tilspisse seg i 2024. I 2025 er fisket på et enda lavere nivå, og per 3. oktober 2025 er det landet kun 1 079 tonn. Det var en økning i fangstene i kystnære strøk fra om lag 1 800 tonn i 2017 til i overkant av 3 000 tonn i årene 2019 og 2020. I kystnære strøk fiskes det i all hovedsak med not av fartøy under 15 meter (90% av fangstene siden 2017 faller innenfor denne kategorien).

Figur 5: Fangst av hestmakrell fordelt på kyst (innenfor 12-milen) og hav (utenfor 12-milen) i 2017-2025

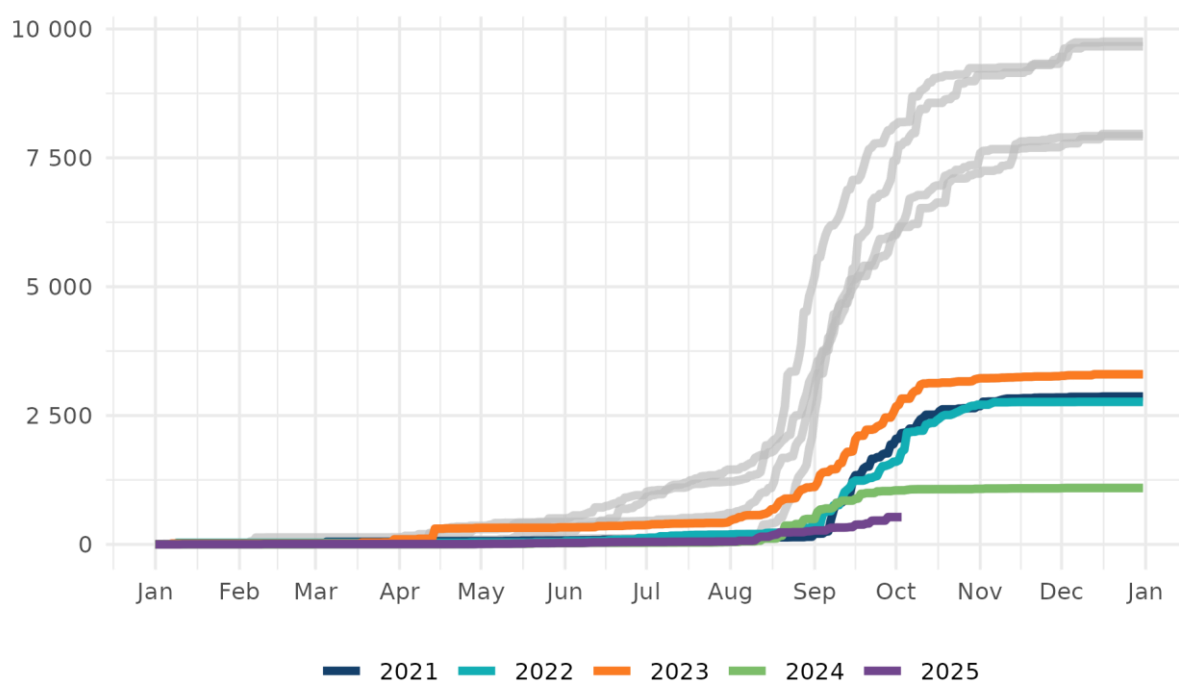

Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2025-10-03

6. FISKET AV HESTMAKRELL AV DEN HAVGÅENDE FLÅTEN

Fisket av hestmakrell av den havgående flåten har vært på et lavt nivå de siste fem årene, og er redusert ytterligere de siste to år. De siste fem årene ser fisket etter hestmakrell utenfor 12-milen ut til å utelukkende bestå av bifangst i andre fiskeri. Figur 6 viser fisketakten for fangster tatt utenfor 12-milen siden 2017 (grå linjer viser fangst i perioden 2017-2020).

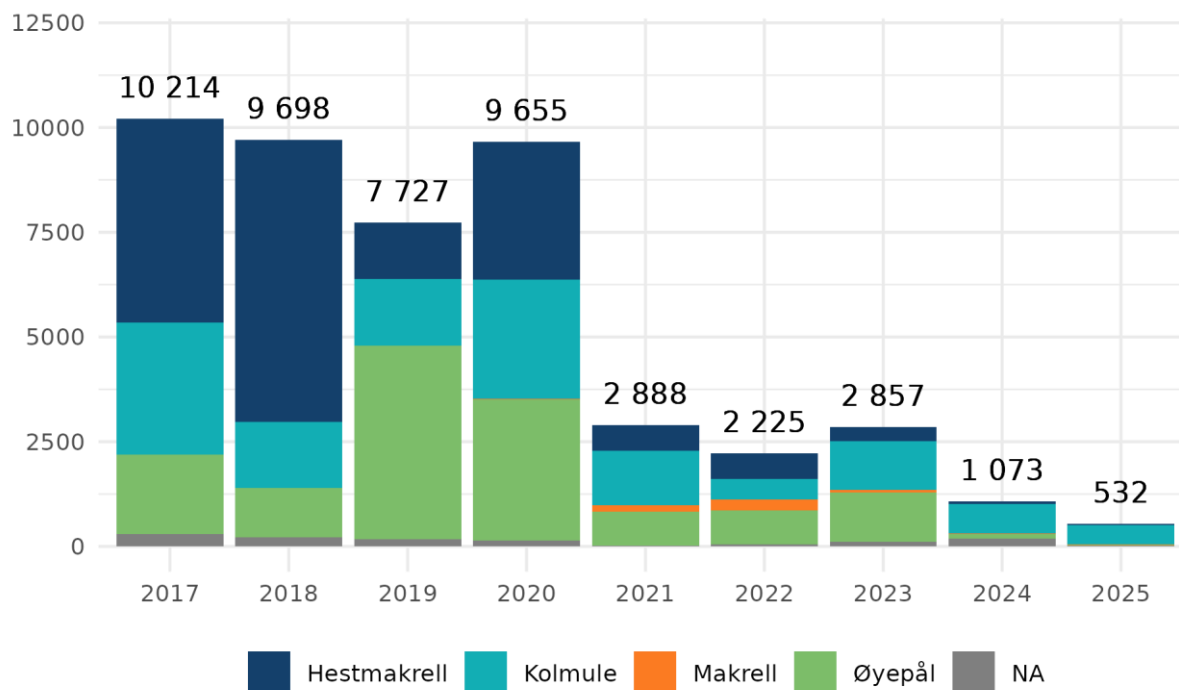
Figur 6: Kumulativ fangst av hestmakrell utenfor 12-milen. 2017-2025

Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2025-10-03

Figur 7 viser fangster av hestmakrell utenfor 12-milen fra DCA-meldinger rapportert via ERS. Figuren antyder at det særlig er i fisket etter kolmule og øyepål at det er mye bifangst av hestmakrell de senere årene. Det ble også rapportert en del bifangst av hestmakrell i fisket etter makrell i 2022, som nok har sammenheng med at det ble fisket uvanlig mye makrell i Nordsjøen dette året. I årene før 2021 ble det også registrert vesentlige mengder hal der hestmakrell utgjorde over halvparten av den samlede fangsten («rene» hestmakrell-hal), som kan indikere et direktefiske etter hestmakrell også utenfor 12-milen. Omfanget av slike hal er kraftig redusert de siste årene. I 2024 og 2025 har hestmakrell utenfor 12-milen i all hovedsak blitt fisket sammen med kolmule, som har sammenheng med at de norske øyepålkvotene i 2024 var svært lave, og at det i 2025 ikke ble åpnet for et direktefiske i det hele tatt.

Figur 7: Rapportert kvantum av hestmakrell av den havgående flåten, fordelt på hovedart i halet. Fangster utenfor 12-milen. DCA-meldinger. 2017-2025

Fiskeridirektoratets ERS-register per 2025-10-05

7. FORSLAG TIL REGULERING AV FISKET ETTER HESTMAKRELL I 2026

Den vestlige hestmakrellbestanden er en fellesbestand mellom Norge, EU og Storbritannia, men det er ingen felles forvaltning av bestanden. Etter at det i både 2023 og 2024 ble fremlagt råd om nullfangst for bestanden, har det igjen i både 2025 og i 2026 igjen blitt fremsatt kvoteråd for vestlig hestmakrell.

Reguleringene av fisket etter hestmakrell har historisk bestått av å fastsette en kvote som skal begrense det totale norske fisket. Før 2023 har det ikke vært behov for en nasjonal fordeling av denne kvoten ettersom at totalkvoten i praksis ikke har begrenset fartøyenes fiske. Som følge av at det for 2026 er fremsatt et råd fra ICES foreslår Fiskeridirektoratet å gå tilbake til en slik reguleringsform.

Fiskeridirektoratet foreslår at det fastsettes en kvote på vestlig hestmakrell i 2025 i henhold til ICES anbefaling for bestanden. Tilsvarende som tidligere år legges det til grunn at den norske kvoten utgjør 43 % av ICES anbefalingen. Dette innebærer at den norske totalkvoten fastsettes til 31 912 tonn. Det foreslås fritt fiske innenfor totalkvoten.